

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Маргарита Йорданова Пешева
УниБИТ

Относно : дисертационен труд за присъждане на научна степен „доктор“ в УНСС.

Научна специалност: *"Организация и управление извън сферата на материалното производство"*

Професионално направление: 3.5. *"Обществени комуникации и информационни науки"*

Автор на дисертационния труд: Емануела Валентинова Иванова

Тема на дисертационния труд: *"Мултиплатформените културни индустрии: стимул за възникване на нови потребителски модели"*

Научен ръководител : доц. д-р Биляна Томова

Основание за представяне на рецензията: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 795/08.04.2020г.

Информация за докторантката

Докторантката е представила за обсъждане своя дисертационен труд в катедра *"Медии и обществени комуникации"* на факултет *"Икономика на инфраструктурата"* в УНСС съгласно чл. 39 от ППЗРАСРБ. Разкриването на процедурата по защита на дисертационния труд е извършено на основание: *решения на КС /Протокол №10 от 26.03.2020г. и на ФС/Протокол №6 от 31.03.2020г.*

Емануела Валентинова Иванова е завършила УНСС. Тя има магистърски степени по *"Маркетинг"* и *"Продуцентство и културни индустрии"* в УНСС. В периода 2017-2019г. е завършила следдипломни квалификации в СУ *"СВ.Климент Охридски"* и Център за професионално обучение *"Домекс консулт"* ООД. Емануела Иванова има богат практически опит в

рекламната и маркетинговата индустрия. В периода 2007-2008г. тя е работила последователно като акуант мениджър в "Пин Лаб криейтив студио" и маркетинг мениджър в "Крафт Пеинтс-Михаел Хубер"ООД и "Андрю фешън"ООД. В периода 2009-2014г. е работила като външен консултант и медия планьор в няколко рекламни агенции и медия шопове. От 2014г. досега е директор маркетинг в маркетинг къща "Пипъл Ейджънси"ЕООД.

2.Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертацията съдържа Увод, три глави, заключение, библиография и приложения в размер на **321 стр.** Библиографията съдържа **301** източника на български и английски език и **60** броя таблици и графики.

Дисертацията е оригинално научно изследване, което разглежда навлизането на платформения модел в културните и творческите индустрии, в резултат на което се изгражда нова мултиплатформена културна среда, която оказва силно влияние върху съвременното потребление на културно съдържание онлайн.

Дисертационният труд има за **обект** изследването на културните индустрии в света на дигиталната икономика, и неизбежната им трансформация в мултиплатформени културни индустрии. Научният анализ конкретно разглежда ролята, която изпълняват големите гиганти в мрежата- Amazon, Facebook, Apple и Google в развитието на културните и творчески индустрии.

Дисертационният труд се основава на две основни изследователски тези. **Първата теза** е, че *в дигиталната ера традиционните бизнес модели в културните индустрии преживяват цялостна трансформация, в резултат на което се появяват нови бизнес модели, които изцяло са адаптирани към изискванията на новата платформена икономика. Те стимулират появата и развитието на нови модели на потребление на културно съдържание и създават нов, коренно различен потребител на това съдържание.* **Втората теза** е логично следствие от първата. Според нея, *потребителските модели са цялостно повлияни от дигитализацията*

на икономиката и навлизането на платформените компании с техните нови бизнес модели и иновативни екосистеми.

Научният анализ показва, че докторантката Емануела Иванова има сериозни и задълбочени познания в областта на цифровата икономика и мултиплатформените модели. Тя обосновава своите научни тези и изводи с помощта на интегрална методология, в която участват методи и индикатори, взети от различни научни области.

Избраният научен подход е модерен и иновативен, той разширява и стимулира повишаването на медийната грамотност в областта на дигиталната икономика и новите платформи за потребление на културни продукти.

Първа глава е посветена на *"Културните индустрии в епохата на конвергенция: икономически, социални, културни трансформации"*. В нея докторантката изследва развитието на културните индустрии в условията на дигитализация и конвергенция. Подробно са разгледани редица теоретични концепции относно потребителския модел на културно съдържание, както и ролята на платформите за развитието на културните индустрии и коренната промяна на потребителското поведение.

Втора глава анализира извършващата се трансформация в културните индустрии в контекста на *пост- дигиталната реалност*. Докторантката обосновава своите научни тези на многобройни маркетингови и социологически изследвания, пазарни проучвания, които ѝ позволяват да осветли процесът на изграждане на цялостни екосистеми в платформените предприятия, които обуславят голямата трансформация в културните индустрии и промяната в потребителското поведение. Докторантката прави емпиричен анализ на участието на мултиплатформените технологични гиганти Amazon, Facebook, Apple и Google в развитието на културните и творческите индустрии.

Трета глава проследява текущата информация относно новите дигитални модели за потребление на културно съдържание в условията на мултиплатформеност на културните индустрии. Анализът на промяната на потребителските модели спрямо културното съдържание се основава на около 40 проучвания на редица социологически, маркетингови и изследователски агенции. Докторантката анализира как и доколко новите технологични платформени решения оказват влияние върху качеството на

живот на потребителя, и доколко те променят неговата цялостна култура, ценности и мироглед?

2.Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Постигнатите научно- приложни резултати от Емануела Иванова в нейния дисертационен труд, могат да се резюмират по следния начин:

-Мултиплатформената комуникация се разглежда в дисертационния труд като органична част от развитието на културните индустрии и създаването на дигиталните модели за потребление на културно съдържание. Тя е задължителен елемент от дигиталната икономика, културните индустрии и потребяването на съвременните артефакти. Това значително разширява и обогатява съвременното разбиране за дигиталната икономика и културните индустрии в условията на бързото развитие на новите платформи, които променят *комуникацията-мисленето-ценностите-потребителските модели* по отношение на културните факти.

-Интегралната методология е водеща в научния анализ на дисертационния труд. Той се основава на създадената от *"Обсерватория по икономика на културата"* методологическа рамка, която разделя културния и творческия сектор на три подсектора- *изкуство и наследство; културни индустрии и творчески индустрии*. Това внася системност, подреденост и прегледност на цялото научно изследване. В хода на научния анализ, докторантката използва методи и индикатори, взети от: *медиазнанието, медийната икономика, дигиталният маркетинг,потребителското поведение,психологията на потребителския избор* и др. Нейните научни изводи и обобщения се опират на редица теоретични, маркетингови, социологически и статистически изследвания, чрез които тя много убедително доказва своите научни тези.

-Изследователските цели и задачи са получили цялостна професионална реализация. На финала те са обобщени в много убедителни научни резултати. Дисертационният труд е отлично извършено научно изследване, което, чрез теоретични и практико-приложни методи, проучва, анализира и систематизира развитието и актуалните проблеми пред които днес се изправят мултиплатформените културни индустрии и новите дигитални модели за потребление на културно съдържание.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Дисертационният труд е оригинално и иновативно научно изследване, основано върху интегрална методология, което съдържа няколко много съществени научни приноси:

-Това е първото научно изследване у нас, което цялостно разглежда новите платформени бизнес модели в културните индустрии. И тяхното влияние върху културното потребление и създаването на нови потребителски модели в условията на дигитална икономика.

-Дисертационният труд предлага убедителна дефиниция на понятието "мултиплатформени културни индустрии", като се обобщават техните основни характеристики - *екосистемност, многостранност на пазара; хоризонтална и вертикална интеграция, диверсификация, персонализация и фрагментация, които се основават на интелигентни системи.*

-Дисертационният труд, чрез емпирично проучване, представя основните модели на потребление на културно съдържание у нас- в условията на дигитална и мултиплатформена среда.

-Дисертационният труд предлага няколко възможни сценарии за бъдещото развитие на музикалната индустрия у нас, като се открояват потенциалните възможности за развитие на музикалния стрийминг като основна форма на дистрибуция на музикално съдържание.

Дисертационният труд цялостно показва сериозната професионална компетентност на докторантката, нейното отлично познаване на спецификите на дигиталната икономика, на културните и творческите индустрии, създаването на нови платформи за потребление на културно съдържание, и на нов вид културен потребител.

4.Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантката Емануела Иванова е представила три научни публикации, изнесени като научни доклади на седма, осма и девета международна научна конференция за студенти и докторанти във Факултет"*Икономика на инфраструктурата*", които напълно отговарят на законовите изисквания.

5. Оценка на автореферата

Авторефератът цялостно и много точно отразява структурата и съдържанието на дисертационния труд. Той резюмира основните теоретични постановки и идеи, които се съдържат в дисертационния труд и подробно представя неговите основни научни приноси.

6. Критични бележки, препоръки и въпроси

Имам следния въпрос към докторантката Емануела Иванова:

1. Как ще се развиват мултиплатформените културни индустрии и новите потребителски модели- в условията на растяща доминация на изкуствения интелект?

Смятам за нужно да отбележа, че това е дисертационен труд, който блестящо постига много високи научни резултати. Моята гореща препоръка е тази докторска дисертация да бъде публикувана, за да стигне до своите читатели- специалисти по дигитални медии, дигитална икономика и маркетинг, социолози и експерти по статистика, анализатори на потребителското поведение и избор, психолози, които изследват новите онлайн платформи за културно съдържание, просветени читатели.

7. Заключение

Като имам предвид актуалността на избраната тема за докторска дисертация, отличното познаване на този много важен проблем в научната литература, отлично формулираните и защитени научни цели и задачи, изпозването на интегрална методология за тяхното постигане, **напълно убедено препоръчвам** на членовете на научното жури да присъдят образователната и научна степен "доктор" на Емануела Валентинова Иванова за нейната дисертация на тема: *"Мултиплатформените културни индустрии: стимул за възникване на нови потребителски модели"*, научен ръководител : доц. д-р Биляна Томова, научна специалност *"Организация и управление извън сферата на материалното производство"*, професионално направление 3.5. *"Обществени комуникации и информационни науки"*.

София, 11 май 2020г.

проф. д-р Маргарита Пешева

